

Meclisi huzurunda bilmek istiyorum. Eksiksiz tafsilât rica ederim.

5. 1 ve 3 ncü suallerimdeki hâdiseler bir anlaşmaya istinat ediyorsa ve dördüncü sualindeki iç idaremize kadar bu gibi koloniyal politika ile memleket hesabına ne gibi fayda temin edilmiştir?

6. Aynı haleti ruhiye ile komünist elebaşlarının ihtida ve tövbelerine inanılarak memleket iktisadi kanunlarını tanzim edecek makamlara kadar getirdiği malûmdur. Bu gibi kanunların tabii neticelerinin sağladığı gayri-meşru menfaatlerle memleketi kemiren kompoların türediği inkâr edilemez. Her teşebbüsümüzü sistemli mühtelif veçhe ve sima ile baltaladıklarını görmekteyiz. Devlet mekanizması için bu gibi çıban başlarının temizlenmesi hususunda Başbakanlık ne düşünüyor?

Tekirdağ Milletvekili
Şevket Mocer

ADALET BAKANI RÜKNEDDİN NASUHIOĞLU (Edirne) — Muhterem arkadaşlar, soruların hususları hakkında Dışişleri, İçişleri ve Millî Savunma bakanlıklarından alınan bilgilerle göre :

İkinci Cihan Harbinin başından itibaren memleketimize muhtelif devletler tabiiyetini hazin askerî şahıslar iltica etmiş ve bunlar bitaraf bir Devlet olmamız itibariyle harbin sonuna intizaren Yozgad'da kurulan kampta enterne edilmişlerdir.

23 Şubat 1945 tarihinde Almanya ve Japonya'ya karşı harb ilân etmemiz üzerine, müttefiklerimiz arasında yer almış bulunan Sovyet Rusya kendi tebaasından olan askerî mültecilerin iadesini istemiştir. Bunun üzerine Dışişleri Bakanlığınca Başbakanlığa yazılan 22.V.1945 tarihli tezkerede, Almanya ve Japonya ile harb haline geçmemizden sonra memleketimize iltica etmiş olan müttefiklerimiz tebaasından asker olanların mütekabiliyet şartıyla iadelerinin uygun olacağı teklif edilmiştir. Keyfiyet Bakanlar Kurulunca incelenerek neticede ittihaz olunan Mayıs 1945 gün ve 3/2563 sayılı kararla; «Almanya veya Japonya veya her ikisi ile harb halinde olan devletler uyruğundan memleketimizde bulunan mültecilerin yalnız askerlik hizmetine mensup olanlarının mütekabiliyet esasınca gerçevesinde iade edilmeleri» tasvip edilmiştir. Bu

karar mucibince ve Ankara'daki Sovyet Se-fareti ile mütekabiliyet esasını tesbit eden bir nota teatisi suretiyle (237) Sovyet askerî mültecisinden (195) i ilk parti olarak 6.VIII.1945 tarihinde Tihmıs kapısından Sovyetlere iade edilmiştir. Fakat Sovyetlerin, Rusya'ya iltica etmiş olan bir subayımızla iki erimizi, izlerinin bulunmadığını beyanla geri vermedikleri ve bu suretle mütekabiliyet esasını ihlâl ettikleri cihetle, mütebakisinin ve ilk partisinin sevki esnasında yolda kaçan birkaç kişinin iadesinden vaz geçilmiştir. Bundan sonra Başbakanlığın ten-sibiyle Dışişleri, İçişleri ve Millî Savunma bakanlıklarının temsileilerinden kurulan komisyonca tanzim olunan rapor Bakanlar Kurulunun 1.IX.1947 tarihli toplantısında incelenerek, komisyon raporuna göre işlem yapılması uygun görülmüş ve böylece Yozgad kampının dağıtılarak yurdumuzda kalmayı arzu edenlerden Türk ırkından olanların vatandaşlığımıza alınması esasınca kabul edilmiştir.

Enver Anar (Enver Kaziyef) ile Kadri Başaran (Adem Kardeşbeyli) adındaki Kızıldordu eski subaylarından iki kişinin de Sovyet Rusya'ya iade edilen yukarıda yazılı (195) kişilik listeye dâhil buldukları anlaşılmıştır.

Teslim işinde vazifeli yedek subay posta müfettişi Reşad'ın asabi rahatsızlığa uğradığı ve elyevm sinir hastanesinde tedavi edilmekte olduğu hakkında bilgi mevcut değildir.

Komünistler hakkında yapılan işlemlere gelince:

1944 yılının Mart ayında İstanbul - Ankara ve Karabük'te komünist faaliyeti müşahede edilmiş ve Askerî Ceza Kanunu ile Askerî Muhakeme Usulü Kanununun bâzı maddelerini değiştiren 3914 ve 3915 sayılı kanunlar gereğince bu nevi suçlardan sanık olanlar hakkında kanunî takibata yetkili Ankara Garnizon Komutanlığı Adli Âmirliğince işe el konularak hâdiseler ile alakalı 72 şahıs hakkında tahkikata girişilmiştir. Yapılan hazırlık ve ilk tahkikat sonunda sanıklardan 7 si hakkında muhakemenin men'ine karar verilmiş, geri kalan 65 sanıktan bir kısmı, Askerî Ceza Kanununun 58 nci maddesi delâletiyle Türk Ceza Kanununun 161 nci maddesine tevfikeyen cezalandırılmak üzere 5.X.1944 tarihli son tahkikatın açılması kararıyla, Komutanlık refakatindeki 2 numaralı Askerî Mahkemeye sevk olunmuşlardır.